

Macro-economie (deel 2)

Het inkomensevenwicht komt automatisch tot stand. Het mechanisme wat hier voor zorgt is niet de prijs maar het inkomen. Het inkomen past zich aan zodat vraag en aanbod aan elkaar gelijk worden.

In het inkomensevenwicht geldt dus dat de effectieve vraag gelijk is aan het nationaal product. Hierbij dient aangetekend te worden dat de vraag naar goederen een ex-ante grootheid is. Immers ex-post geldt deze gelijkheid altijd. Ex-post is vraag en aanbod van goederen per definitie aan elkaar gelijk.

Inkomensevenwicht: $Y = C + I + O + E - M$

En: $Y = C + S + B$

Dus : $C + S + B = C + I + O + E - M$

Dus : $S + B + M = I + O + E$

Maar : het betreft hier ex-ante grootheden

Ex-post gelden deze vergelijkingen altijd.

Je kunt het dus ook als volgt stellen:

Er is sprake van inkomensevenwicht als de plannen van de diverse economische subjecten daadwerkelijk gerealiseerd worden.

Dus als de ex-ante grootheden gelijk zijn aan de ex-post grootheden.

En nogmaals: het nationaal inkomen zorgt voor de gelijkheid van de ex-ante en de ex-post grootheden. Het nationaal inkomen (dus het nationaal product) neemt namelijk die hoogte aan waarbij de plannen van alle economische subjecten precies worden gerealiseerd.

Het bestedingsevenwicht:

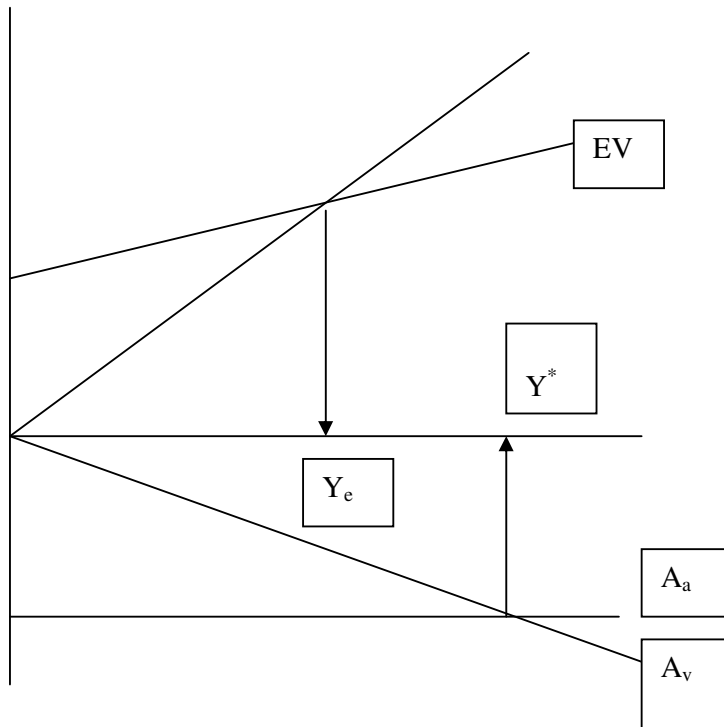
We spreken van bestedingsevenwicht als de effectieve vraag gelijk is aan de productiecapaciteit.

Aangezien de productie zich aanpast aan de effectieve vraag en de productie niet hetzelfde is als de productiecapaciteit zal bestedingsevenwicht niet vanzelf optreden. Dit betekent dat het heel goed mogelijk is dat de economie in evenwicht is (inkomensevenwicht) zonder dat de productiecapaciteit volledig wordt benut (bestedingsevenwicht).

Dit was de belangrijke ontdekking van Keynes. De klassieke economen veronderstelden dat de arbeidsmarkt altijd in evenwicht zou zijn. Een onevenwichtigheid kon slechts een tijdelijk fenomeen zijn. Door aanpassing van de lonen zou het evenwicht weer worden hersteld. En wanneer dat evenwicht toch wat langer op zich liet wachten dan was dat omdat de overheid door middel van regelgeving het mechanisme had verstoord.

Keynes liet nu echter zien dat het evenwicht op de arbeidsmarkt helemaal niet vanzelf ontstaat. Immers de productiecapaciteit wordt niet altijd volledig benut. En een belangrijk onderdeel van de productiecapaciteit wordt gevormd door de aanwezige hoeveelheid arbeid.

Een en ander kan met behulp van de volgende grafiek worden verduidelijkt. De veronderstelling daarbij is dat de aanwezige hoeveelheid arbeid bepalend is voor de productiecapaciteit. We zeggen dan dat arbeid de knelpuntsfactor is.

Toelichting bij de grafiek:

Dit zijn twee grafieken tegen elkaar geplakt. Het onderste gedeelte is een grafiek op z'n kop met vraag en aanbod van arbeid. Het aanbod van arbeid (A_a) is hier een exogene grootte. De vraag naar arbeid (A_v) wordt daarentegen bepaald door de hoogte van het nationaal inkomen. De productiecapaciteit (Y^*) wordt bereikt als iedereen die zich aanbiedt op de arbeidsmarkt een baan heeft.

In het bovenste gedeelte kun je zien hoe de hoogte van het nationaal inkomen wordt bepaald. De hoogte van de effectieve vraag (EV) bepaalt het inkomensevenwicht (Y_c).

Bij de effectieve vraag zoals die op dit moment is hoort een inkomensevenwicht (Y_c) dat te klein is gegeven de productiecapaciteit (Y^*).

Aangezien het inkomen (Y) naar het inkomensevenwicht (Y_c) zal tenderen, zal er sprake zijn van onderbesteding:

$$Y_c < Y^*$$

Dit betekent dat er sprake zal zijn van werkloosheid. Deze werkloosheid wordt veroorzaakt door een gebrek aan effectieve vraag. We noemen deze werkloosheid daarom conjuncturele werkloosheid. (Dit komt omdat arbeid de knelpuntsfactor is.)

Het was het inzicht van Keynes dat deze werkloosheid slechts opgelost kon worden door ingrijpen van de overheid.

De overheid moet zorgen voor een toename van de effectieve vraag. De overheid is hiertoe in staat omdat haar uitgaven onderdeel zijn van de effectieve vraag.